

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

THE CREATIVE LEADERSHIP OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
SAMUT PRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นิรมล ขันดี¹, พิมพ์ประภา อมรภิญโญ, และนเรศ สถิตยพงศ์

Niramon Khunttee, Pimprapa Amornkitpinyo, and Narest Satityapong
สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Innovation Education Administration and Leadership, College of Innovation and Education, St.
John's University, Thailand

Email: niramon.kt91@gmail.com¹

Received 9 March 2023; Revised 28 March 2023; Accepted 28 July 2023.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 320 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ one way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านจินตนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ครูที่มีเพศและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิสัยทัศน์

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของตนเองเพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ครู และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; โรงเรียนประถมศึกษา; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

Abstract

This exploratory study's objectives were 1) to investigate the level of creative leadership of primary school administrators under the Samut prakan primary educational service area office 1 by teachers, and 2) to compare teachers' opinions towards creative leadership of primary school administrators under the Samut prakan primary educational service area office 1 according to teachers' gender, work experience and school size. The sample group used in this study was 320 teachers in primary schools under the Samut prakan primary educational service area office 1. Questionnaire was implemented as the data collecting tool. The statistical analysis techniques used in data analysis were mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA.

According to the results 1) the overall of creative leadership of primary school administrators under the Samut prakan primary educational service area office 1 was shown at high ranking. As to consider each factor, 'vision' had the highest score, whereas 'imagination' had the lowest score. 2) Teachers with different gender and work experience perceived the overall and variable scores of creative leadership of primary school administrators under the Samut prakan primary educational service area office 1 differently at non-significance level of .05. and 3) Teachers in different school sizes perceived the overall and each variable of creative leadership of primary school administrators under the Samut prakan primary educational service area office 1 differently at non-significance level of .05. The only exception for this case was 'vision'

The findings of this study could be the information for school administrators to utilize in developing their creative leadership skills, in order to be able to discipline appropriately for their roles and responsibilities. This could lead to the effective and efficient school management, which would be beneficial for students, teachers and every school staff.

Keywords: Creative leadership; primary school; the Samut prakan primary educational service area office 1

บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และโรคระบาด ที่ส่งผลกระทบจนเกิดการเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบต่อองค์กรต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (Ministry of Education, 2017) ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำสำคัญในการนำพาองค์กรให้ขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์เหล่านี้ Darwin (1895) นักธรรมชาติวิทยาผู้ยิ่งใหญ่ของโลก อีกทั้งยังเป็นผู้มี

บทบาททำให้เกิดการศึกษาค้นพบทฤษฎีวิวัฒนาการมากที่สุดได้กล่าวไว้ว่า “คนที่อยู่รอดไม่ใช่คนที่แข็งแกร่งหรือฉลาดที่สุด แต่เป็นคนที่รับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด” และแน่นอนว่าหนึ่งในผู้นำที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีก็คือ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพราะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ ในการยืดหยุ่นปรับตัวได้ดี มองการไกลมีวิสัยทัศน์ และจินตนาการที่ล้ำเลิศ จากงานวิจัยตามการสำรวจมุมมองของหัวหน้าองค์กร 1,500 คน และผู้นำภาครัฐของ The Economist's Global Talent Index Report (Miller, 2022) พบว่าความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นคุณสมบัติความเป็นผู้นำที่สำคัญที่สุดในหมู่ของผู้นำเอง และ Miller (2022) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ช่วยแก้ปัญหาและยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่ใช่แค่การสร้างสรรคสิ่งใหม่เท่านั้นแต่หมายถึงความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องด้วย ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสถานศึกษาก็เปรียบเสมือนองค์กรหนึ่งที่ต้องขับเคลื่อนและรับมือกับความท้าทายที่สามารถเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 52 โรงเรียน จากการศึกษาสภาพปัญหาพบว่า ยังต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาให้ทันต่อโลกและเหตุการณ์ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียน มุ่งคำนึงถึงพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ ด้วยจุดเน้นที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้ 1) ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้อง 2) เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น 3) เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร 4) เรียนรู้ด้วยวิธี Active 5) สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ 6) จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) 7) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) 8) จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ และมีวิสัยทัศน์เป็นของตนเองว่า เป็นเลิศทางวิชาการ บริหารแบบสากล พัฒนาคนให้มีคุณภาพ (The Samut Prakan primary educational service area office 1, 2022) แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะมีความสามารถในการนำบุคคลอื่น ๆ อย่างสร้างสรรค์ได้ทุกสถานการณ์ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่ได้เกิดขึ้น มีความคิดหลากหลายมุมมอง ส่งเสริมและแนะนำกระบวนการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้สอดคล้องกับ Duangkhae Kumnok (2016) ที่กล่าวว่าถึงความสำคัญของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่ามีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ทำให้เกิดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสมาชิกทุกคนตระหนักในวิสัยทัศน์ภารกิจจนทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากความสำคัญดังกล่าว เห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นปรัชญาและกลยุทธ์ที่มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนโรงเรียน และยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เพื่อทำให้ทราบถึงข้อมูลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียน ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู
- 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีเพศ ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากแนวคิดของ Chernin (2001), Bennis (2002), Parker and begnaud (2004), Casse and Claudel (2007) และ Kittkhan Patipan (2013) ซึ่งมี 3 ด้าน ผู้วิจัยนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยศึกษาเปรียบเทียบ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประชากร คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 1,258 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 52 โรงเรียน (Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, 2022) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 320 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบบไม่มีสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .960 รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับครู ใน เดือน ธันวาคม พ.ศ.2565 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง คือ t-test และ one way ANOVA

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านจินตนาการ	4.39	0.23	มาก
2. ด้านความยืดหยุ่น	4.48	0.20	มาก
3. ด้านวิสัยทัศน์	4.57	0.20	มากที่สุด
รวม	4.48	0.21	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านจินตนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนก ตาม เพศ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	เพศชาย		เพศหญิง		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านจินตนาการ	4.39	0.22	4.39	0.23	-0.02	0.99
ด้านความยืดหยุ่น	4.50	0.19	4.46	0.20	1.86	0.06
ด้านวิสัยทัศน์	4.59	0.19	4.46	0.20	1.35	0.18
รวม	4.49	0.20	4.44	0.21	1.06	0.41

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig	Post hoc
ด้านจินตนาการ									
≤ 5 ปี	4.38	0.23	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.00	0.09	0.91	-
6 - 10 ปี	4.39	0.22	ภายในกลุ่ม	16.54	317	0.05			
11 ปีขึ้นไป	4.40	0.25	รวม	16.55	319				
ด้านความยืดหยุ่น									
≤ 5 ปี	4.47	0.19	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.28	0.76	-
6 - 10 ปี	4.48	0.21	ภายในกลุ่ม	12.54	317	0.04			
11 ปีขึ้นไป	4.49	0.20	รวม	12.56	319				
ด้านวิสัยทัศน์									
≤ 5 ปี	4.58	0.21	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.21	0.81	-
6 - 10 ปี	4.57	0.18	ภายในกลุ่ม	12.15	317	0.04			
11 ปีขึ้นไป	4.56	0.20	รวม	12.16	319				
ภาพรวม									
≤ 5 ปี	4.48	0.12	ระหว่างกลุ่ม	0.00	2	0.00	0.06	0.94	-
6 - 10 ปี	4.48	0.12	ภายในกลุ่ม	4.66	317	0.01			
11 ปีขึ้นไป	4.48	0.12	รวม	4.66	319				

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig	Post hoc
ด้านจินตนาการ									
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.37	0.23	ระหว่างกลุ่ม	0.08	3.00	0.03	0.54	0.65	-

โรงเรียนขนาดกลาง	4.39	0.22	ภายในกลุ่ม	16.47	316.00	0.05			
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.39	0.24	รวม	16.55	319				
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4.41	0.23							
ด้านความยืดหยุ่น									
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.51	0.17	ระหว่างกลุ่ม	0.10	3.00	0.03	0.88	0.45	-
โรงเรียนขนาดกลาง	4.46	0.21	ภายในกลุ่ม	12.46	316.00	0.04			
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.48	0.21	รวม	12.56	319.00				
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4.46	0.20							
ด้านวิสัยทัศน์									
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.52	0.15	ระหว่างกลุ่ม	0.66	3.00	0.22	6.07	0.00	4>1
							*		
โรงเรียนขนาดกลาง	4.54	0.18	ภายในกลุ่ม	11.50	316.00	0.04			4>2
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.59	0.21	รวม	12.16	319.00				
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4.64	0.22							
ภาพรวม									
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.46	0.12	ระหว่างกลุ่ม	0.08	3	0.03	1.92	0.13	-
โรงเรียนขนาดกลาง	4.46	0.12	ภายในกลุ่ม	4.58	316	0.01			
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.49	0.13	รวม	4.66	319				
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4.5	0.13							

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิสัยทัศน์ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางตามลำดับ = 0.12 และ 0.10 คะแนน ซึ่งยอมรับสมมติฐานบางส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

1. งานวิจัยนี้พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ความรู้ความสามารถของครู บุคลากรทางการ

ศึกษา และคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน สร้างความเข้มแข็งเขตพื้นที่ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้ได้วิสัยทัศน์ที่เกิดจากการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรที่หลากหลายและกว้างขวาง โดยมีวิสัยทัศน์ว่า เป็นเลิศทางวิชาการ บริหารแบบสากล พัฒนาคนให้มีคุณภาพ (The Samut Prakan primary educational service area office 1, 2022) จึงส่งผลให้ ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiralpath Wongwatkasem (2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขออภิปรายผลรายด้านดังนี้

1.1 ด้านจินตนาการ เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้จัดทำแผนพัฒนา ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานหรือนวัตกรรมที่แสดงถึงความรู้ความสามารถความชำนาญในวิชาชีพ เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับ และเปิดกว้างให้ ภาคเอกชนสามารถเข้ามาพัฒนาเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษามีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และยังมีการให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของโรงเรียน (The Samut Prakan primary educational service area office 1, 2022) แต่เนื่องด้วย การนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน อาจต้องใช้ระยะเวลาในการเห็นผลลัพธ์ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านจินตนาการในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pimthanaporn Nanphiwong (2020) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความยืดหยุ่น เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 และอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีนโยบายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคลากร ข้อ 4 ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู (Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, 2022) ส่งผลให้ ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความยืดหยุ่นในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chatchai Sritong et al (2022) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนกลยุทธ์สู่สังคมโลกศตวรรษที่ 21 ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ผู้บริหารเป็นผู้เอื้ออำนวยในศตวรรษที่ 21 มีผลงานหรือนวัตกรรมที่แสดงถึงความรู้ความสามารถความชำนาญในวิชาชีพเป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับ และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, 2022) ส่งผลให้ ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะ

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านวิสัยทัศน์ในระดับมากที่สุด ชัดแย้งกับงานวิจัยของ Wina Suthipo (2018) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ 3 ข้อดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ พบว่า ครู ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในภาพรวมและรายด้าน ไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก ครูที่มีเพศต่างกัน ต่างก็ได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารโรงเรียนอย่างเท่าเทียม อีกทั้งตัวผู้บริหาร โรงเรียนยังเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด จึงไม่เลือกปฏิบัติต่อครูเพศใดเพศหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nongyao Singthongkul and Amnuai Meerakar (2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่ต่างกัน

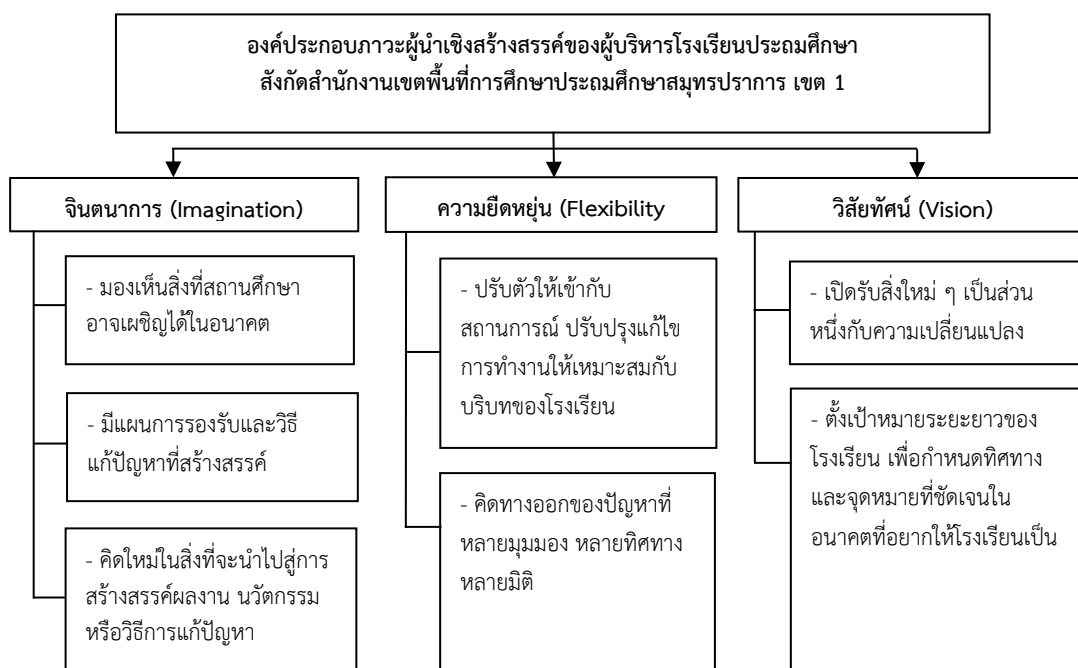
2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารใน ภาพรวมและรายด้าน ไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ผู้บริหารโรงเรียนรับฟังความคิดเห็นจากครูทั้งที่ มีประสบการณ์การทำงานน้อยไปจนถึงครูที่มีประสบการณ์การทำงานมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kritsaphon Amranan (2016) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนใน อำเภอแม่ฮ่องสอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่ต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในภาพรวม และรายด้านต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิสัยทัศน์ โดยครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิสัยทัศน์ มากกว่าครูที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีบริบทที่เอื้อต่อ การพัฒนาโรงเรียน ทั้งในเรื่องของจำนวนนักเรียน จำนวนครู งบประมาณ และตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้ความสามารถด้านวิสัยทัศน์ พัฒนาโรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว ชัดแย้งกับงานวิจัยของ Sasipada Ketkowitz (2020) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

โรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้นด้านจินตนาการ และ วิสัยทัศน์

สรุปองค์ความรู้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (Creative Leadership) นำมาสังเคราะห์ และเก็บข้อมูลวิจัย ผลการวิจัย ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวนองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) จินตนาการ (Imagination) 2) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และ 3) วิสัยทัศน์ (Vision) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ โดยการส่งข้อมูลให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำเสนอผลการวิจัยแก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งเผยแพร่การวิจัยในวารสารวิชาการและหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้นักวิจัย นักวิชาการใช้ในการวิพากษ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้านความยืดหยุ่นอาจจะต้องปรับเปลี่ยนความคิดหากได้รับข้อมูลสารสนเทศและข้อเท็จจริงใหม่ที่น่าเชื่อถือ เช่น การรับฟังข้อเสนอแนะจากครู การปรับการทำงานของครูให้เข้ากับบริบทในช่วงนั้น ๆ ด้านวิสัยทัศน์ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน สร้างวิสัยทัศน์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ของโรงเรียน และด้านจินตนาการ ควรมีเทคนิคในการสื่อสารให้ครูรับรู้ เข้าใจแนวคิด

ของผู้บริหารโรงเรียน และให้ครูหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีกระบวนการในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อระดมความคิดเห็นในเชิงลึกมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เป็นข้อมูลประกอบแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายพัฒนาหรือส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน และควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน

References

- Bennis, W. (2002). *Creative leadership (ABI)*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Casse, P., & Claudel, P. G. (2007). *Philosophy for creative leadership: How philosophy can turn people into more effective leader*. UK : Athena Press
- Chatchai Sritong, Malai Wongruethaiwattana, Kajornatthapol Pongwiritthon, Busara Chuadee, Pornpan Seethian, Benyapa Kantawongw (2022). Creative Leadership of the School Administrators under Phichit Primary Educational Service Area Office. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 8(2) 49 - 59
- Chernin, P. (2001). Creative leadership: The strength of ideas the power of the imagination. *Vital Speeches of the Day*, 68(8), 245-258.
- Darwin, C. R. 1859. *On the origin of species by means of natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life*. London: John Murray.
- Duangkhae Kumnok. (2016). *A Study on the Creative Leadership of the School Administrators under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 6*. Thesis for the Master of Education Program Educational Administration. Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Kittkhan Patipan (2013). *The Creative Leadship: Something worthwhile for everyone in the future*. Khonkaen: Klunghana Vitthaya Press.
- Kritsaphon Amranan (2016). *The study of Creative leadership of the school principals in Mae wong district under Nakhonsawan Primary Educational Service Area office 2*. An Independent Study for the Master of Education Program in Educational Administration. Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Miller, L. (2022). *The economist's global talent index report*. Retrieved 18 April 2022, <https://clutch.co/hr/resources/importance-of-creative-leadership>
- Ministry of Education of Thailand. (2017). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551* (Revised edition 2017). Bangkok: Khurusapha.

- Nongyao Singthongkul and Amnuai Meerakar (2021). *A Study on Creative Leaderships of School Administrators under the Office of Udonthani Primary Educational Area 1*. Thesis for the Master of Education Program in Educational Administration Faculty of Education. Pitchayabundit College.
- Park, J.P. & Begnaud, L.G. (2004). *Developing Creative Leadership*. Portsmouth: Teacher Ideas Press.
- Pimthanaporn Nanphiwong (2020). *A Study on Creative Leaderships of School Administrators under the Office of Nan Primary Educational Area 1*. Thesis for the Master of Education Program in Educational Administration Faculty of Education. University of Phayao.
- Sasipada Ketkowitz (2020). *Creative Leadership of School Administrators under Sisaket Primary Educational service Area Office 3*. Thesis for the Master of Educational Administration. Sisaket Rajabhat University.
- The Samut Prakan primary educational service area office 1 (2022). *Action Plan Annual Budget 2022*. Retrieved July 13, 2022, from <https://drive.google.com/file/d/1d5CZ-RSu2EMFhmhX-QOtdzUTuiN4AV0y/view>
- _____ (2022) *Teacher and human resource development plan Annual Budget 2022* Retrieved July 4, 2022, from <https://drive.google.com/file/d/>
- Wina Suthipo (2018). *The Formative Leadership of The Administrators in School Under LOEI Primary Educational Service Area Office 2*. Thesis for the Master of Education Program in Educational Administration Faculty of Education. Mahamakut Buddhist University
- Wiraphat Wongwatkasem (20 2 1) . *A Study on Creative Leaderships of Basic School Administrators Under the Jurisdiction of Nakhon Ratchasime Primary Educational Service Area Office*. *Pathumthani University Academic Journal*, 13 (1) 249 – 261.

